

Fjarritið, ið kom at kosta Føroyum mangar, mangar milliónur

Kriggið harnaði. Magnetisku sprengiknøttarnir sýntust at fara at rudda sjógvinn fyrri skip hjá teimum «allieraðum». Tað eina farmaskipið fyrri og annað eftir varð sòkt av magnetisku sprengiknøttunum. Rúgvur av skipum fóru hvønn einasta dag. Bretar vistu hvorki út ella inn. Hungur stóð í durum. Flóðin av vápnum og mati, ið hevði runnið frá Sambandsstátunum, síðan kriggið byrjaði, sýntist at fara heilt at halda uppat. Í hesum umstøðum kom boð frá bretska stjórnini til amtmanin, ið tá var einasti umboðsmaður fyrri Danmark.

Sambært «stillingsfullmakte» sína virkaði hann bæði sum ríkisdagur og kongur við tað, at hann handlaði teirra vegna.

Hetta fjarrit segði, at sum landið lá við teimum magnetisku sprengiknøttunum, var óvist, um Stóra Bretland longur kundi tryggja føroyingum tilførsu av teirri lovaðu nøgd av føðivørum og øðrum livsneyðugum vørum.

Hetta vóru so dýpur tíðindi, at tey máttu verða duld sum manns-morð, fyrri at ikki «panikkure» skuldi koma millum fólk.

Bara umboðsmenninir fyrri teir flokkar, sum sótu við ábyrgd, vóru gjerdir kunnugir við fjarritið.

Teir komu saman um loynimálið. Skjótt varð semja um, at menn máttu fara niður til Bretlands at tala við teir har um at fáa eina skipan, ið gav okkum trygd fyrri at fáa føðivørur.

Hvør vildi fara? Tað var eingin stuttleiki at leypa út í.

Luturin fall á P. M. Dam. Við honum skuldi forrættning- og enskónur maður fara.

Óg her var sjálvandi skotið uppá

Knud Petersen, stjóra landshandil-sins.

Hann vildi eisini fara. So varð farið av landinum við einum krússara.

Ti betur varð ikki stoytt á magnetiskan sprengiknøtt.

Komu niður í øllum gøðum. Samráðingar vórðu so byrjaðar við umboðsmenn fyrri bretska stjórnina.

P. M. Dam fór á tal við skotska ko-operativa heilsulufelagið. Samráðst var við tað um samarbeiði. Meginskriverin Leche var við tað sama sinnaður fyrri hesum.

Tað skotska ko-operativa heilsulufelagið bjóðaði landshandlinum allar vørur fyrri sama pris, sum limir felagsins kundu keypa tær fyrri. Har aftrat varð boðið eisini sama prosentliga lut í heilsulufelaginum, sum givin varð felagsins limum. Hesin ágóði var vanlig 5 %, nóg mikil at rinda allar handilsins umsitingarumloysir.

Hetta var ikki eiti av tilboði:

1. Fyrst vildu vit fáa vørurnar biligari enn nakra aðrastaðni.

2. Harnæst vildu vit fáa lut í heilsulufelagsins ágóða, ið vanliga var so stórur, at hann rúmliga kundi greiða allar umsitingarumloysirnar.

Men meðan teir føroysku samráðingarmenninir sita í bretska ministerium og samráðast; kemur hitt tiltikna kjallaratelagrammið frá Føroyum.

Sörkeypmenninir og føroysku heilsulufelagsins høvdu frætt, hvat ið var í gerð.

Teir komu so saman. Har bryggjaðu teir so eitt fjarrit, hvar teir mótmæltu, at Knud Petersen og P. M. Dam samráðastu føroyinga vegna viðvikjandi vørutilførsu til Føroyar.

Harnæst kravdu teir, at bara teir menn og tey feløg, sum í friðartíð høvdu latið vørur til Føroyar, skuldu fáa í hendi at halda fram við vørusluni til Føroyar.

Tessverri lurtaði bretska ríkisstjórnin eftir teimum.

Tað ko-operativa skotska heilsulufelagið var á henda hátt tróðað burtur, hóast tey tilboð, sum tað í kapping við onnur bretska heilsulufeløg hevði givið føroyingum, visti seg at vera væl tey biligastu. Bara uppá rugmjólsinnflytingina var tað um 80.000 kr. biligari enn tað biligasta frá hinum tilboðsgevarunum.

Her var soleiðis talan um stórpening, sum landið kundi spart og harvið vunnið.

Men samanknýtingin av landshandlinum og tí skotska ko-operativa var forðað av okkara egnu «stóru» monnum.

Henda stóða teirra. Hetta viðgita telegram teirra varð soleiðis orsøkin til, at eingin landko-operation varð. Tað gjordi, at vit undir krignum og langt aftaná hava gólt ið í milliónum ov nógv fyrri innfluttu vørur okkara.

Einki fjarrit, eingin handling, eingin stóða teirra borgarligu hevur verið Føroyum og fólk okkara dýrari og skaðiligari.

Teir fullgigjaðu ógerð sína móti Føroya fólk, móti fyrst og fremst

okkara sjóvinnu, við seinri at avtaka landshandilin.

Meðan tjóðveldið ikki var til, tá ið «kjalarafrjartíð» varð sent tí bretska stjórnini, vóru tjóðveldismenn á tingi við til at avtaka landshandilin og geva einum tveimum «privatmonopole» til innflytan av okkara neyðsynjarvørum, vørur til at nýta heima og umboð á skip um okkara.

Her er sum sagt talan um eina ta stórstu svikagerð móti fiskimonnum og veiku samtökum og monnum, ið eru farin undir at reka skipadrift.

Ti hesir smáu virkismenn og feløg hava ikki handlikskraft at fáa útgerðarvørurnar til biligasta útgerðarpris.

Fyrri at kunna halda høvðinum uppi sum frít og frælir menn, er tað ein livssøk hjá fiskimonnum og okkara framfúsnu monnum uttan dvøl at taka undir við hugtakinum, ið stendur á ko-operativum grundarlagi at fremja alt innkeyp og allan útfluttning.

Tað er líka so tjóðingarmikið fyrri okkara skipaeigarar og fiskimenn at fáa tað skipað so, at teir kunnu keypa biligastu og bestu útgerðarvørurnar, sum tað er at fáa skipini at veiða mikið og vera forir

at selja okkara veiðu av fiski til hægst prisir.

Hvørja ferð, ið ein veik fyrirtøka ella einstakir fiskimenn ella einstakar fiskimanna fyrirtøkur kenna seg í armóðshafinum við at noyðast at geva seg upp til einhvønn størheilsulmann og keypa útgerðarvørurnar nógv ov dýrar, renna beiskir tankar til oddamenninar innanfyri teir borgarligu flokkarnar, sum avtøku landshandilin, ið var byrjaður stórkeyp av útgerðarvørum, og sum hevði vist seg so kappingarforan, at hann við stórum vinningi kundi selja biligari og lagaligari enn ein og hvør av teimum privatu liberalistisku heilsulomonnum og feløgum.

Her megu fiskimenn, fiskimanna samtøkur og allir, sum seta landið, heildina fram um einstaklingsins spekulasjonarrætt, kvitta við teir borgarligu flokkarnar, fólkaflokkun, sambandsflokkun, tjóðveldisflokkun, gamla sjálvstjórn og fylkjaast við teimum, ið vilja skipa okkara vinnu og handil á landsandelsgrundarlagi, ið gevur øllum, smáum sum stórum sama rætt og sama kjans til at njóta allar teir fyrminur, sum landsandelskipan gevur.

Fra land til land

Ungarnsk rapsodi

Vi stár på grensestasjonen Nickelsdorf i Østerrike. Det blir en lang pause Wien har vi forlenget bak oss: Der ble det bare togbytte denne gangen. Det er mange spørsmål som venter svar ved en så berømt grense. Men alt går greit og smertefritt. Pass og visa er i orden. Valutabeholdningen er skrevet op og annet er ikke av interesse. En hel avdeling står til disposisjon fram til en av hovedstadens forsteder. Der blir det stopp, arbeidsfolk kommer inn, men man er trett og sover videre så godt det lar seg gjøre. Så plutselig er vi der. En av medpassasjererne tar meg forsiktig i skulderen og sier Budapest! — Ja, var dette virkelig sant? — Klokken var seks. Toget var presis. Vi stiger ut. Tar det første overblikk. Stasjonshallen er stor, ja, overveldende. En elksverdig jarnbanemann viser meg vegen til garderoben. Og bare med en vaske i hånden går vi ut til møte med Budapest.

MANGE kan tysk og det letter situasjonen. Jag skal langt ut i byen, nesten tvers gjennom. Folk løser meg avsted med sporgvognen. Det er som å fly fra sted til sted. Byen er vakker slik en sommermorgen. Vi passerer mange kjente praktbyggverk som en hittil bare har lest og hort om i bøker og gjennom radioen.

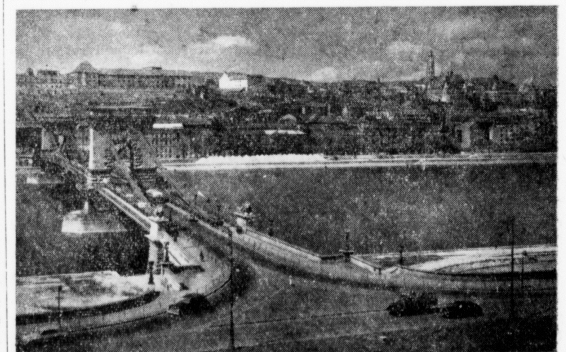
MINE sjarmende og vennlige vertsfolk tar seg med omhu av en trett og togstøvet turist. Der blir en liten honeblund, et bad og en for undertegnede riktig og perfekt middag med så mange godbitter som en kunne ønske seg.

TIDA iler og den må nyttes. Budapest er broernes by. Det er seks broer over Donau. Under overgangen kaster vi et blikk ned over Margaretaoya som er et av hovedstadens største attraksjoner og severdigheter for alle som søker avkobling og fritidssysler. Det er noe for enhver smak, for store og små. Vi kan bade, spasere, hvile, lytte til konserter eller til og med se

operaer og teaterstykker på en veldig friluftscene, danse eller glede seg på annen måte over livet og dets mange muligheter. — Mange såkalte storfolk har for hatt det hele til rådighet. Nå er det ikke slik. Nå er folket, det som skaper og arbeider der for å rekreere og søke kjærkommen hvile etter dagens slit og strev. — De store dikterne har hentet inspirasjon her og kanskje sitter det en eller annen av dem på benkene under de gamle trær og drømmer nye store verker. Om de gamle trær kunne fortelle!

BUDAPEST består fra gammelt av to deler: Buda og Pest. Den har over en million innbyggere og består av 22 såkalte kerulets (kreter). Under vår ferd gjennom byen kommer vi også til den store plassen hvor det er parader hver første mai. Her sto det engang en mektig statue på en rød granittsokkel av en mann som het Josef Stalin, men det er allerede 10 år siden den ble revet ned.

BUDAPEST er den ene av de tre perlebyer som ligger langs Donau, de andre er som kjent Wien og Beograd. Fra befrielsesmonumentet symbolisert ved en ung kvinne som løfter et slør mot him-

Budapest

SKULA TIT BRUKA BIL

persónkoyring ella skúla-koyring, so snarið tlf. 3456

Alexander Dalfoss

Fr. J. F. KJOLBRO,

heilsola

tlf. 5396-5489-5491

melen på Gelertfjellet, forbi det idylliske fiskerbastionen og parlamentsbygningen i nygotisk stil, en i mange arkitekturer fram til vår tids funksjonalistiske og enkle storbygget går det et langt sprang. Du finner travle plasser og viktige trafikkhjørner, du kan søke ro og stillhet i kirkenes opphøyhet. — Byen har et florerende liv av kulturarbeid i alle situasjoner som kommer under dette begrep.

NAAR det gjeller moter er Budapest Mellom-Europas Paris. De ungarnske kvinner kan kunsten å kle seg.

SAA er den vemodige avskjedsstund den kommer, men håpet lyser i det lange ordet som heter Viszonlätasrá! og betyr gjensyn!

Fridtjof Diesen.

Triatannar Føroyski Happraðttur

Dráttarlisti

fyrri 1 drátt 25. august 1966.

Hesi nummur hava vunnið:

1000 kr. nr.: 331

500 kr. nr.: 441

200 kr. nr.: 791 - 858

100 kr. nr.: 7 - 40 - 49 - 56 - 88

115 - 146 - 163 - 211 - 395 - 432

479 - 503 - 513 - 520 - 580 - 599

674 - 708 - 721 - 738 - 763 - 766

854 - 884 - 939 - 972 - 990 - 1019

1028 - 1039 - 1046 - 1088 - 1117

1187 - 1193 - 1196 - 1208 - 1223

1232 - 1259 - 1269 - 1318 - 1326

1340 - 1406 - 1421 - 1424 - 1434

1480.

Fyrivarni verður tikið viðvíkjandi møgulum prentvillum.

Vinningarnir verða útgeldnir beinanvegin við frádrátt av 10 %.

Vinnarnir verða bidnir um at venda sær til happadráttarstjórnar sínar.

Tórshavn, tann 25. august 1966.

FØROYA LANDSSTYRI (happadrátturinn)